

อรยุตา เतरส, อีราพร อินตะวงค์, พรพิมล ประดิษฐ์, เสาวลักษณ์ กมล, ธนัชชา ไทยธนสาร, อาพัฒนศิริ ธรรมรงค์, จูตินันท์ ถิ่นถา, ดารินทร์ อารีโยชัย

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญประจำสัปดาห์ที่ 51 ระหว่างวันที่ 19-25 ธันวาคม 2564 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคเมลิออยโดสิส จังหวัดฉะเชิงเทรา พบผู้ป่วย 1 ราย เพศชาย อายุ 58 ปี อาชีพรับราชการครู โรคประจำตัว คือ เบาหวาน ขณะป่วยอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลหนองแขน อำเภอมหาราช จังหวัดฉะเชิงเทรา วันที่ 10 ตุลาคม 2564 เริ่มมีอาการต่อมน้ำเหลืองอักเสบและเข้ารับการรักษาที่คลินิก วันที่ 9 ธันวาคม 2564 อาการไม่ดีขึ้น มีไข้สูง เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลมหาราช จนถึงวันที่ 17 ธันวาคม 2564 ได้เก็บตัวอย่างเลือดและปัสสาวะส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ด้วยวิธีเพาะแยกเชื้อ ผลพบเชื้อ *Burkholderia pseudomallei* แพทย์จึงส่งตัวไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลพุทธโสธร ได้รับการวินิจฉัย Septicemia with Pneumonia ได้รับยาปฏิชีวนะ Meropenem และ Ceftazidime ผู้ป่วยให้ประวัติ ประมาณต้นเดือนกันยายน 2564 ผู้ป่วยได้ไปซื้อหญ้าและลงไปเก็บต้นหญ้าที่ถูกทิ้งตามคูคลอง เพื่อนำไปตกแต่งสวนหย่อมหน้าบ้าน โดยไม่สวมอุปกรณ์ป้องกัน เช่น รองเท้าบูทถุงมือยาง

การดำเนินการ ค้นหาผู้ที่มีอาการเข้าได้ตามเกณฑ์โรคเมลิออยโดสิสในครัวเรือนและชุมชน ไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติม ให้สุขศึกษาเรื่อง โรคเมลิออยโดสิส ประชาชนที่อาศัยในละแวกใกล้เคียง และชุมชนในหมู่บ้าน และสื่อสารความเสี่ยง แจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ พบเชื้อแบคทีเรียก่อโรคเมลิออยโดสิสที่ปนเปื้อนในดิน น้ำ หรือพืชพันธุ์ต่าง ๆ

2. จมน้ำเสียชีวิต จังหวัดอุบลราชธานี เหตุเกิดประมาณเวลา 16.00 น. ของวันที่ 24 ธันวาคม 2564 พบผู้เสียชีวิต 3 ราย เป็น เพศหญิง 2 ราย อายุ 6 และ 8 ปี เพศชาย 1 ราย อายุ 10 ปี จุดเกิดเหตุเป็นสระน้ำสำหรับกักเก็บน้ำ ขนาดความกว้าง 3 เมตร ยาว 30 เมตร ลึก 3 เมตร ห่างจากถนนหมู่บ้านประมาณ 30 เมตร ในพื้นที่บ้านโนนสนาม ตำบลสมสะอาด อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี จากการสอบสวน ไม่พบอุปกรณ์ป้องกัน รวักัน คำเตือน

ห้ามลงเล่นน้ำ บริเวณที่เกิดเหตุ จากคำบอกเล่าของชาวบ้านที่ลงไปช่วยเด็ก เห็นเด็กทั้ง 3 คน ลงไปเล่นน้ำแล้วหายไป ทั้งร้องเท้าไว้ริมคลองน้ำ จึงช่วยกันลงไปค้นหาประมาณ 20 นาที พบร่างของเด็กทั้ง 3 คนหมดสติ จึงนำร่างขึ้นมาช่วยปั๊มหัวใจ แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วยกู้ชีพ และนำส่งโรงพยาบาล เด็กเสียชีวิตในเวลาต่อมา

การดำเนินการ ประสานสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ตรวจสอบรายละเอียดเพิ่มเติม ติดตามผลการสอบสวนโรค และดำเนินการมาตรการป้องกันการเกิดเหตุซ้ำในพื้นที่

3. การประเมินความเสี่ยงของภัยสุขภาพจากการบาดเจ็บจากการจราจรทางถนน

จากการเฝ้าระวังสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทย โดยกรมควบคุมโรค ข้อมูลการเฝ้าระวังระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-23 ธันวาคม 2564 มีผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต รวม 403,951 ราย แบ่งเป็น ผู้บาดเจ็บ 396,625 ราย และเสียชีวิต 7,326 ราย ในช่วงเฝ้าระวัง 7 วัน ตอนปีใหม่ 2564 ที่ผ่านมา ระหว่างวันที่ 29 ธันวาคม 2563-4 มกราคม 2564 มีผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต รวม 26,364 ราย แบ่งเป็น ผู้บาดเจ็บ 25,848 ราย เสียชีวิต 516 ราย โดยพาหนะที่เกิดเหตุมากที่สุด ได้แก่ จักรยานยนต์ (ร้อยละ 81.77) รองลงมา รถกระบะ (ร้อยละ 5.14)

จังหวัดที่มีรายงานจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ รองลงมา นครราชสีมา ขอนแก่น บุรีรัมย์ และเชียงราย และจากระบบรายงานการสอบสวนสาเหตุการบาดเจ็บจากการจราจรทางถนน กรมควบคุมโรค ช่วงเดือนที่พบเหตุการณ์มากที่สุดในปี 2564 ได้แก่ มกราคม และเมษายน จึงคาดว่าในช่วงใกล้วันหยุดเทศกาลปีใหม่ 2565 มีโอกาสพบการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นช่วงวันหยุดยาวต่อเนื่อง

ที่ประชาชนกำลังเดินทางกลับภูมิลำเนา รวมถึงมีมาตรการกระตุ้นให้ท่องเที่ยวในประเทศ มีการโดยสารรถประจำทางหรือรถยนต์ส่วนตัวเป็นจำนวนมาก จึงเพิ่มโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุสูงขึ้น

ขอแนะนำประชาชนให้เพิ่มความระมัดระวังในการเดินทางเป็นพิเศษ ดังนี้ 1) ตรวจสภาพรถให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน 2) คนขับต้องมีสภาพร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัวที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดอาการขึ้นในระหว่างขับชีพาหนะ เช่น โรคหัวใจ เบาหวาน ความดันโลหิต ลมชัก เป็นต้น ควรพักผ่อนอย่างเพียงพอ 6-8 ชั่วโมง 3) งดดื่มแอลกอฮอล์ขณะขับชีและโดยสาร คาดเข็มขัดนิรภัยทั้งคนขับและผู้ร่วมเดินทาง 4) ขับรถด้วยความเร็วตามที่กฎหมายกำหนด เคารพกฎจราจร ไม่ใช้โทรศัพท์ขณะขับรถโดยเด็ดขาด 5) ผู้ใช้รถจักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยทั้งคนขับชีและคนซ้อนท้าย 6) ควรศึกษาเส้นทางให้ถี่ ปฏิบัติตามป้ายเตือน หากขับระยะทางไกลอาจเกิดความเมื่อยล้า ควรหยุดพัก หรือมีคนช่วยเปลี่ยนในการขับ เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สายด่วนกรมควบคุมโรค โทร. 1422

สถานการณ์ต่างประเทศ

โรคไข้เหลือง ประเทศกานา

จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม-

27 พฤศจิกายน 2564 พบผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เหลือง 205 ราย เป็นผู้ป่วยยืนยัน 70 ราย เสียชีวิต 35 ราย อัตราป่วยตายเป็นร้อยละ 17 พบผู้ป่วยในพื้นที่ Savannah, Upper West, Bono, และ Oti ของประเทศกานา โดย CDC ได้แจ้งเตือนระดับ 2 สีเหลือง ให้ระมัดระวังในการเดินทางไปประเทศกานา โดยแนะนำให้ผู้ที่เดินทางไปประเทศกานา ได้รับวัคซีนป้องกันไข้เหลืองก่อนการเดินทางอย่างน้อย 10 วัน และระมัดระวังไม่ให้ถูกยุงกัด ใช้น้ำกันแมลง สวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว เป็นต้น

ไวรัสไข้เหลืองพบได้ในพื้นที่เขตร้อน และกึ่งเขตร้อนของแอฟริกาและอเมริกาใต้ แพร่กระจายไปยังผู้คนโดยยุงที่มีเชื้อกัดอาการป่วย คือ ไข้ หนาวสั่น ปวดหัว ปวดหลัง และปวดกล้ามเนื้อ จะเกิดขึ้น 3-6 วัน หลังจากการติดเชื้อ ผู้ติดเชื้อไวรัสไข้เหลืองประมาณร้อยละ 15 จะมีอาการป่วยรุนแรงที่อาจนำไปสู่โรคตับ เลือดออก ซ็อก อวัยวะล้มเหลว ผิวน้ำเหลือง (ดีซ่าน) และเสียชีวิต การติดเชื้อไข้เหลืองได้รับการวินิจฉัยด้วยการทดสอบทางห้องปฏิบัติการ อาการแสดง และประวัติการเดินทาง และยังไม่มียารักษา

จากสถิติการเดินทางเข้าประเทศของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ผู้ที่มีสัญชาติกานาเดินทางเข้าประเทศไทย ในปี 2561, 2562 และ 2563 จำนวน 143, 165 และ 507 ราย ตามลำดับ
